

Dokument nadgrajen februarja 2009

Stališča Focus društva za sonarave razvoj do komunikacije Evropske komisije 'Towards a comprehensive climate change agreement in Copenhagen'

Ozadje

Evropska komisija je 28. januarja 2009 predstavila t.i. komunikacijo za Kopenhagen. Ta komunikacija vsebuje predloge za stališča Evropske unije v mednarodnih pogajanjih o podnebnem dogovoru za obdobje po izteku prvega ciljnega obdobja kjotskega protokola (t.i. post 2012), ki mora biti sprejet letos decembra v Kopenhagenu. Evropska komisija predstavlja ukrepe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) ter shemo za zagotovitev finančne podpore za podnebne ukrepe v državah v razvoju.

Pričakuje se, da bodo evropski okoljski in finančni ministri o teh predlogih razpravljali na srečanjih v marcu. Vodje evropskih držav bodo poskušali o predlogu doseči soglasje na zasedanju Evropskega sveta, ki bo potekalo 19. in 20. marca.

Focus društvo za sonaraven razvoj omenjeno komunikacijo sicer pozdravlja, vendar pa v dokumentu vidi še možnosti za izboljšave, predvsem zato, da se izboljša učinkovitost in raven ambicioznosti predloga Evropske komisije.

Focus si prizadeva, da bi bili predlogi skladni z evropskim ciljem omejitve dviga povprečne globalne temperature pod 2 °C glede na predindustrijsko raven. Ukrepi morajo temeljiti na znanstvenih spoznanjih, še posebej ugotovitvah iz Četrtega poročila o oceni stanja Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC). Predlogi bi prav tako morali graditi na izkušnjah pri tehnološki in finančni podpori državam v razvoju, kot so Montrealski multilateralni sklad, mehanizem čistega razvoja ter financiranje boja proti HIV/AIDS-u.

Cilji zmanjšanja emisij toplogrednih plinov

Kaj vsebuje komunikacija:

Evropska komisija podpira namero EU, da se v kontekstu mednarodnega dogovora zaveže k 30 % zmanjšanju emisij do leta 2020, glede na leto 1990. V okviru sprejetega 'podnebno – energetskega' paketa se je EU enostransko zavezala, da bo zmanjšala emisije za 20 %.

Evropska komisija predlaga, da bi morale vse razvite države, kot skupina, zmanjšati emisije za 30 % do leta 2020 glede na leto 1990. Za države v razvoju Evropska komisija predlaga odklon od rasti 'business as usual' (BAU) emisij za 15 – 30 % do leta 2020.

Stališče Focusa:

Scenarij 30 % zmanjšanja emisij predstavlja veliko nevarnost za prekoračitev nevarnega podnebnega praga - cilja 2 °C. Da bi lahko z večjo gotovostjo preprečili nevarne podnebne spremembe so potrebna večja zmanjšanja emisij (v skladu z IPCC-jevim razponom med 25 – 40 %), ki jih opravičujejo tudi novejša znanstvena spoznanja.

Focus društvo poziva EU, da se zaveže emisije zmanjšati za 40 % do leta 2020 glede na leto 1990, od tega mora biti velika večina zmanjšanj dosežena znotraj EU.

Podpora za aktivnosti v državah v razvoju

Kaj vsebuje komunikacija:

Evropska komisija predlaga, da razvite države zagotovijo finančno podporo za čisto energijo, zmanjševanje emisij, ki nastajajo zaradi sečnje gozdov, ter prilagajanje na podnebne spremembe v državah v razvoju. Evropska komisija za to podporo ni predlagala konkretne ravni finančne podpore.

Stališče Focusa:

Focus pozdravlja spoznanje Evropske komisije, da je potrebno financiranje za države v razvoju zagotoviti skozi dogovor v Kopenhagenu, vendar je hkrati zelo zaskrbljen, ker komisija ni predlagala obsega finančne podpore.

Focus poziva EU in druge razvite države, da se zavežejo k skupni letni vsoti vsaj 110 milijard evrov javnih sredstev na leto do leta 2020, vendar pa se morajo določene ravni financiranja zagotoviti takoj in se postopoma nadgrajevati do navedenega cilja.

40 milijard evrov je potrebno nameniti za promocijo čiste energije, 30 milijard evrov pa za zmanjšanje emisij, ki nastajajo zaradi sečnje gozdov in degradacije tal, oboje pa naj prispeva k doseganju 15 – 30 % odklona od BAU emisij v državah v razvoju.

Razvite države bi morale financiranje zmanjševanja emisij v državah v razvoju vezati na konkretna zmanjšanja emisij, ki jih ta finančna podpora mora doseči, izražena v tonah TGP. **Ta dodaten cilj zmanjšanja emisij v državah v razvoju – definiran v tonah TGP, ki jih je potrebno zmanjšati – ponuja bolj robustno zagotovilo, da bo 15 – 30 % odklon od BAU emisij dosežen pod različnimi makro-ekonomskimi pogoji.**

Poleg tega morajo razvite države prispevati še vsaj 40 milijard evrov za prilagajanje na podnebne spremembe v državah v razvoju.

Za učinkovito zbiranje sredstev za podnebne dejavnosti držav v razvoju bi morale države članice EU podpreti kupovanje letnih emisijskih kuponov za države po ceni, ki bi jo določil mednarodni trg ogljika (t.i. Norveški predlog) in sicer kot glavni globalni finančni mehanizem. Obdavčevanje emisij mednarodnega ladijskega in letalskega prometa lahko ustvari še dodatna sredstva.

Upravljanje s finančnimi tokovi za države v razvoju

Kaj vsebuje komunikacija:

Evropska komisija je zelo nejasna glede institucionalne ureditve financiranja aktivnosti držav v razvoju, predlaga pa, da je potrebno finančne prispevke zbirati posamično ter jih uporabljati skozi obstoječe bilateralne in multilateralne kanale.

Stališče Focusa:

Komunikacija nakazuje, da bi z novimi finančnimi sredstvi lahko upravljali zunaj ZN, kar je neskladno z Okvirno konvencijo ZN o spremembi podnebja. Prav tako nakazuje, da lahko bogate države zadostijo svojim finančnim obveznostim skozi obstoječe zaveze o uradni razvojni pomoči, kar bi pomenilo manj denarja za zdravstvo in izobrazbo.

Obe stališči sta nesprejemljivi. **Focus je mnenja, da morajo s podnebnimi skladi upravljati ZN; finančni tokovi pa morajo biti trajnostni, predvidljivi in predvsem dodatni uradni razvojni pomoči. Prispevki držav morajo biti določeni glede na njihovo odgovornost in sposobnost.**

Mehanizmi mednarodnega trga ogljika

Kaj vsebuje komunikacija:

Evropska komisija podpira mehanizme mednarodnega ogljičnega trga ('offsetting mehanisms') kot ključno orodje za doseganje ciljev zmanjšanja emisij razvitih držav skozi zmanjšanja emisij v državah v razvoju. Komisija predlaga, da morajo biti ti mehanizmi dodatni 15 – 30 % odklonu od BAU emisij v državah v razvoju.

Stališče Focusa:

Neuspeh CDM projektov, da bi zagotovili dodatno in trajnostno zmanjšanje emisij, zahteva premislek o mehanizmih ogljičnega trga. Focus poudarja, da je podpora za zmanjševanje emisij v državah v razvoju za dosego 15 – 30 % odklona od BAU emisij ločena od tržnih mehanizmov, obenem pa mora biti dodatna h kakršnikoli rabi tržnih mehanizmov. Kakršnikoli krediti iz teh mehanizmov morajo biti omejeni na dejavnosti zmanjševanja emisij z višjimi stroški od tistih, ki so potrebne za 15 – 30 % odklon od BAU emisij.

Focus poziva Evropsko komisijo in države članice, da opredelijo specifične omejevalne kriterije, ki bodo zagotavljali, da ne bo prihajalo do rabe fleksibilnih mehanizmov za dejavnosti z nizkimi stroški ali za win-win projekte. Brez teh omejitev komunikacija izgubi vso konsistentnost s ciljem 2 °C.

Mehanizmi ogljičnega trga bi lahko igrali pomembno vlogo za ključna hitro rastoča gospodarstva, ki potrebujejo edinstveno raven in vrsto pomoči. Za ta gospodarstva je pomembno, da so fleksibilni mehanizmi usmerjeni v ključne sektorje, ki bodo omogočili nujno dekarbonizacijo. Med temi ključnimi sektorji so npr. energetski sektor, proizvodnja cementa in jekla.

Mednarodni mehanizmi trga ogljika morajo v okviru dogovora v Kopenhagenu zagotoviti resnična in dodatna zmanjšanja emisij in prispevati k trajnostnemu razvoju.

Več informacij:

Barbara Kvac, barbara@focus.si, 040 722 149